

Gwynn skildrer ham først og fremmest som den fremragende politiske Taler og Agitator. Der gives meget udførlige Uddrag af hans Taler, saaledes at man let kan danne sig et personligt Indtryk af de Midler, hvormed han virkede. Betegnende er det, at Tanken om at lade sig opstille til Parlamentet ikke er udsprungen af O'Connells egen Hjerne, men skyldes en af hans nære Arbejdsfæller. Dette viser tydeligt hans Begrænsning.

Gwynns største Fortjeneste er Skildringen af den tro, uselviske Folkefører, som forlod alt: Familie, Formue og Virksomhed for at tjene sit fattige Folks Sag. *Harald Jørgensen.*

Den altfor tidlig afdøde engelske Historiker Carless Davis, Professor i moderne Historie i Oxford, holdt i 1926 en Række Forelæsninger over de politiske Partiers og Ideers Udvikling i England i Tiden mellem 1760 og 1846. Døden hindrede ham i at offentliggøre disse, men hans Kollega i Cambridge G. M. Trevelyan paatog sig Udgivelsen, og i 1929 udkom Carless Davis: *The Age of Grey and Peel.*

Titelen er ret misvisende, idet Forfatteren i Virkeligheden skildrer Whig- og Torypartiets Udvikling fra ca. 1760 til 1846. Udførlig redegøres for de personlige Brydninger mellem de mange forskellige Grupper, de to Partier bestod af, ligesom Sammenspillet mellem disse og de politiske Klubber nøje udredes. Fremstillingen er uhyre bred og virker undertiden trættende. I Virkeligheden kan Bogen bedst karakteriseres som en Række Studier. De Punkter, som Forfatteren tager op, undersøges til Bunds, og der knyttes mange interessante Bemærkninger til de skildrede Forhold. Man savner en vis Linie gennem Bogen, og de enkelte Afsnit falder let fra hinanden.

Mest Interesse knytter sig til Skildringen af de to Hovedpersoner Grey og Peel. I Modsætning til Trevelyan i hans Bog: *Lord Grey and the Reform Bill*, ser Davis med mere Skepsis paa Greys Personlighed og kritiserer, at Trevelyan overfører sin Opfattelse af Grey som Privatmand paa hans Optræden i Parlamentet. Offentlige Personer, hævder han, bør bedømmes efter deres offentlige Optræden og ikke efter deres private. Han fremhæver Greys stædige Fastholden ved engang antagne Synspunkter. Grey var langt fra den fødte Partipolitiker. Det daglige Arbejde kedede ham, og han kom kun frem, naar de store Spørgsmaal behandlede. Naar Grey blev sat i Spidsen for Whigregeringen, skyldtes det afgjort Wellingtons Indflydelse. Reformloven blev ganske vist gennemført af Grey, men han saa med ikke ringe

Frygt paa Middelstandens Fremrykning. Helst vilde han bevare Aristokratiets politiske Indflydelse og kun fjerne de værste Misbrug ved den gældende Ordning, men Partiet trak ham til venstre.

Ved Skildringen af Peel fremhæves især hans meget betydelige Evner som Administrator, en Ros som han dog maa dele med de fleste Toryer. Den lange Periode, i hvilken de var ved Magten, fik her Betydning, ligesom den stadige Flytning fra det ene Departement til det andet. Det mest typiske Eksempel paa denne »usystematiske men i høj Grad nyttige Vagabondering« finder man i Lord Liverpool, — et hjemligt Eksempel er Finansminister Mosting. Paa denne Maade uddannedes Peel. Stor Betydning for ham fik hans Udnævnelse til irsk Understatssekretær i 1812. Han var da kun 24 Aar, men blev i Virkeligheden Leder af Dublin Castle's Modstand mod den gryende irske Agitation. Med haard Haand skred han ind, og skønt personlig hæderlig anvendte han i udstrakt Grad Bestikkelser. Sit Partis Politik betragtede han som en Fæstning, hvor det gjaldt om at opgive Udenværkerne for bedre at kunne forsvare Centrum; men blev Reformer nødvendige, var det bedre, at Toryerne selv tog Initiativet hertil, end lade de andre udføre Arbejdet. Denne Holdning fik afgørende Betydning ved Peels Stilling til Emancipationsloven og Kornlovens Ophævelse.

Med Davis Bog er der ydet et nyt værdifuldt Bidrag til Belysning af Forholdet mellem Tory og Whig, selv om der endnu er en Del Problemer, som bør tages op til Undersøgelse, inden man kan sige, at Spørgsmaalet er endelig løst. *Harald Jørgensen.*

Der er Grund til at henlede Opmærksomheden paa den mere for Historikere end Nationaløkonomer beregnede *Wörterbuch der Münzkunde*, som 1930 er udgivet ved den fremragende tyske Numismatiker Friedrich Frhr. v. Schrötter. I langt højere Grad end sine Forgængere tager den Hensyn til nordiske Møntforhold, takket være den danske Medarbejder Dr. polit. Wilcke, der har bidraget med over et halvt hundrede Artikler f. Eks. Bürgerkriegsmünzen, Christiand'or, Corona danica, Danegeld, Ebenezer, Fano, Frederikd'or, Fyrk, Guldridder, Hebræer, Hvid, Klipping, Kurantdukat, Mark, Öre, Örtug, Penning, Reisetaler, Rigsbankdaler, Skandinavisk Møntunion, Species o. s. v. — Fylde Literaturenhvisninger ledsager de enkelte Artikler. 28 Tavler med mangfoldige Møntbilleder afslutter den 762 Sider store Ordbog. — Naturligvis kan enkelte Fejl ikke undgaas i et saa stort

anlagt Arbejde; eksempelvis kan fremdrages: »Blaffert« blev ikke præget under Dronning Margrete i Flensborg; der foreligger en Misforstaaelse af de under det holstenske Herredømme prægede $\frac{1}{4}$ Witten. Derimod kunde være nævnt, at den første Blaffert blev præget under Frederik I (som Hertug). — Under »Klipping« nævnes 3 Arter fra Chr. II: 14, 6 og 4 eller 3 Penning; men til disse Værdier blev de først ommøntede 1524 (Litteraturhenvisning til Norsk Numismatisk Forenings Småskrifter 3 (1929) omhandlende »Christiern II.s danske Mønter« kan her tilføjes). — Ved »Øre« og »Örtug« savnes Henvisning til A. W. Brögger: Ertog og Øre (Kria. 1921). — Under »Penning« angives den aarlige Fornyelsestermin som Mortensdag, 11. November, men det skal være Mikkelsdag, 29. Sept. Erik af Pommerns Kobbersterlinge var udgivet for Sterlinge og ikke for Penninge, en Rettelse, som Kr. Erslev forlængst har gjort til Haubergs System. — Ved »Rigsdaler« anføres, at Joachimsthaler blev udmøntet i Danmark under Kong Hans. Men da alle de kendte Eksemplarer er støbte og ellers unævnte i Samtiden, maa man antage, at de er senere »understukne« Forfalskninger. Disse og enkelte andre Unøjagtigheder er dog af underordnet Betydning i Forhold til alle de nyttige Oplysninger, Værket meddeler. G. G.

Som ottende bind i den nye række af »Quellen und Darstellung zur hansischen Geschichte, herausgegeben vom Hansischen Geschichtsverein«, har Adolf Friedenthal udgivet *Die Goldschmiede Revels* (Lübeck 1931), en bog, der også fra dansk side tør påregne en vis interesse. Ganske vist går ingen af de bevarede guld- og sølvsmedearbejder fra Reval tilbage til Dansketiden, og den ældste guldsmedeskrå fra byen går kun tilbage til år 1393; men det synes dog at man i denne kan spore enkelte mindelser fra den danske tid i Reval. Således klinger selve lavsreglernes navn »scra« helt nordisk, ligeledes tales der om guldsmedenes »boder«, og når Revelskråen på mange punkter afviger fra den i Lybek og den efter denne som forbillede affattede Rigaskrå af 1363, er det muligvis også ældre danske eller nordiske forhold, der ligger til grund; en artikel, der ikke genfindes i skråerne fra Lybek og Riga, forbyder således guldsmedene uden lavets forlov at tilvirke kalke, kirkelige vinflasker (ampuller) og antependier af kobber, hvad der tydeligt peger tilbage på de mere primitive nordiske forhold, hvor lavene endnu ikke var så stramt fagligt organiserede, og guldsmedene derfor tillige udførte finere arbejder i forgyldt kobber. Men selvfølgelig er guld-